

N:o 1.

Ank till Riksd. Kansli den 16 Febr. 1878, kl. 5 e. m.

Konstitutions-Utskottets Memorial, i fråga om det Utskott, som bör behandla en motion om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående omarbetande af krigslagarne.

Sedan Andra Kammaren till Lag-Utskottet öfverlemnad en af Herrar Carl Ifvarsson och C. A. Larsson m. fl. väckt motion (N:o 15) om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående omarbetande af krigslagarne, men Lag-Utskottet, på sätt af dess Utlåtande N:o 1 inhemtas, under anförande af att motionen icke fölle inom omfånget för Lag-Utskottets i grundlagarne utstakade verksamhet, till Andra Kammaren densamma återlemnad; så har, enligt hvad särskilda från Kamrarna till Konstitutions-Utskottet ankomna protokollsutdrag för den 8 i denna månad gifva vid handen, Första Kammaren lagt berörda Utlåtande till handlingarne med förklarande, att den deri omförmälda motionen vore af sådan beskaffenhet, att den borde af tillfälligt Utskott behandlas, hvaremot Andra Kammaren, med ogillande af Lag-Utskottets förenämnda åtgärd, beslutit, att motionen skulle af Lag-Utskottet handläggas.

Då således olika meningar mellan Kamrarna uppstått i fråga om det Utskott, till hvars handläggning motionen bör hänskjutas, tillkommer det, jemlikt § 38 mom. 3 i Riksdagsordningen, Konstitutions-Utskottet att härom besluta.

Motionärerne hafva uti den föreliggande motionen, bland annat, anført: att den öfvertygelsen allt mer gjorde sig gällande, att våra krigslagar måste ändras och mildras, om någonsin en sådan utvidgning af den allmänna värnpligten, som nu åsyftades, skulle ega rum; att hvad

som i främsta rummet måste anmärkas mot de nuvarande krigslagarne, vore den olikhet inför lagen, som visade sig deruti, att olika straff för befäl och trupp följde på enahanda förbrytelse, äfvensom att icke en särskild och bestämd påföljd funnes för befäl vid förolämpning af underordnade, då deremot för de sistnämnde vid samma fels begående emot förmän den största stränghet rådde; att för öfrigt krigslagarne hade samma brister, som allt mera öfverklagades hos allmänna strafflagen, nemligen alltför hårda straff och alltför stor latitud vid straffen för likartade förbrytelser; att i disciplinmål den förorättade visserligen egde rättighet att klaga hos högre förman eller krigsdomstol, men att han, det oaktadt, först måste undergå straffet; att ett ämne, som med ofvan vidrörda fråga stode i nära sammanhang, vore beskaffenheten af det fängelsestraff, för hvilket krigsman kunde utsättas; samt att underordnad, som ådömdes straffarbete på två år eller derutöfver, måste uttjena det samma i gemensamhetsfängelse med de gröfsta förbrytare; Och hafva motionärerne på dessa och i öfrigt andragna grunder samt då det syntes dem oundgängligen nödvändigt, att krigslagarne på ett rättvist och tidsenligt sätt omarbetades, slutligen föreslagit:

“att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att krigslagarne med snarast möjliga omarbetas i den rigtningen,
 att straffen under fredstid i allmänhet mildras;
 att i följd deraf latituden minskas sålunda, att de strängare straffbestämmelserna modifieras;
 att vid enahanda förbrytelse straffen för alla grader blifva likartade;
 att ett otvifvelaktigt skydd beredes underordnade, då de af förmän förolämpas eller misshandlas och då de deröfver klaga; samt
 att förbrytare mot krigslagarne icke sammanblandas med andra brottslingar.“

Då nu ifrågavarande motion tydligen går ut på ändring i vissa delar af strafflagen och disciplinstadgan för krigsmakten af den 11 Juni 1868, hvilka författningar, jemte de samma dag utfärdade Kongl. förordningarne om krigsdomstolar och rättegången derstädes samt om införande af de nya krigslagarne och hvad i afseende derå iakttagas skall, tillkommit uti den i § 89 Regeringsformen stadgade ordning och icke äro att hänföra till sådan allmän lag, som enligt § 87 i nämnde grundlag Riksdagen eger att gemensamt med Konungen stifta, i följd hvaraf, och med stöd jemväl af § 42 mom. 1 i Riksdagsordningen, det icke tillhör Lag-Utskottet att utlåtande öfver meranämnda motion meddela; har Konstitutions-Utskottet funnit

densamma vara af beskaffenhet att, jemlikt § 37 mom. 3 Riksdagsordningen, böra af tillfälligt Utskott behandlas;
hvilket Konstitutions-Utskottet får Riksdagen tillkännagifva.

Stockholm den 16 Februari 1878.

På Utskottets vägnar:

Magnus Hallenborg.

Reservationer:

af Herrar *G. Hægström, A. Bäckström, S. Johnson, Per Nilsson* och *S. F. Norén*:

“Då vår Riksdagsordning i § 42 innehåller, att under civil- och kriminallag äfven bör förstås “de delar af krigslagar och författningar rörande krigsväsendet, som ega tillämpning till medborgare utom krigsstaten”; då således uti ifrågavarande krigslagar *måste finnas åtminstone en del, som enligt samma § skall af Lag-Utskottet behandlas*, emedan ett grundlagsstadgande icke lagligen kan vara upphäfdt på annat sätt än i den ordning §§ 81 och 82 i Regeringsformen föreskrifva, en uppfattning, som Lag-Utskottet sjelf erkänt och tillämpat vid behandlingen af *samma krigslagar* under 1874 och 1877 årens riksdagar; då en hänvisning till tillfälligt Utskott af hvad som hör till Lag-Utskottet är stridande mot ett *uttryckligt* grundlagsstadgande, hafva vi ansett, att Lag-Utskottet nu som förut kunnat och bort behålla frågan.”
